

D. D.

INSECTORUM HEMELYTRORUM
TRIA GENERA ILLUSTRATA,

QUAE

VENIA EXP. FACULT. MED. UPSAL.

PRÆSIDE

C. P. THUNBERG

COMMENDATORE REG. ORD. DE WASA
MED. DOCT. PROF. MED. ET BOT. REG. ET ORD. REG. COLL. SANIT. MEMB. HON. ACAD. CÆSAR. PETROPOL. ET NAT. CURIOS. REG. SCIENT. UPS. LOND. HOLM. AGRIC. MED. ET EVANG. SOCIET. OECON. UPSAL. PATR. HOLM. ET. CIV. OECON. FINI. HONOR. WERMEL. JUNEC. WESTM. CALM. ET ÖREBR BEROL. ET. FRANCOF. ET LIPS. NAT. SCRUT. PARIS. HAFN. MOSCOU. ET HALENS. HIST. NAT. GORENK. PHILAD. LUND. HARLEM. AMSTELD. BONNENS. OECON. ET INST. LITT. ZELAND. NIDROSIENS TURICENS. IENENS. LINN. LONDIN. MEDICO-BOTAN. ET HORTI-CULTUR. REG. SCIENT. PHYS. ET PHYTOGRAPH. GÖTTINGENS. SCIENT. GOTHOB. MONACH. ERLANG. WETTER. NANCIENS. MARPURG. MED. PARIS. EMUL. ET LINN. MONSPEL. MED. MATRITENS. MED. ET NAT. STUDIOS. EDIMBURG. ET PETROP. MEDICO CHIR. ET PHARMAC. MEMBRO NEC NON ACAD. SCIENT. PARIS. ET INSTITUT. NATION MONSPELIENS. AGRICULT. PARIS. MEDIC. LONDIN. SCANDINAV. FLORENTIN. ET BATAVIN. IND. OR. CORRESPOND.

P. P.

PETRUS CAROLUS PONTÉN

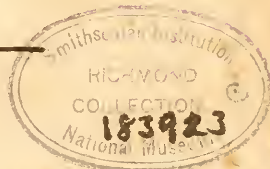
SMOLANDUS, STIPEND. SJÖGREN.

IN AUDIT. BOTANICO DIE XVIII MAJI MDCCCXXV.

H. P. M. S.

UPSALIÆ
EXCUDEBANT PALMBLAD ET C.

MANIBUS

AVI VENERANDI,

Cujus amorem meminisse, deliciæ,
Cujus laudes commemorare decus,
Cujus virtutes æmulari gloria,

PIETAS NEPOTIS.

VIRIS ADMODUM REVERENDIS ATQUE PRAECLARISSIMIS,

D:no Mag. PETRO PONTÉN

Ecclesiarum Malmbäck, Almesåkra et Ödestugu Pastori meritissimo,

D:no ANDREÆ DAN. PONTÉN,

Comministro in Ramqvilla dignissimo.

D:no BENEDICTO SAM. PONTÉN,

Vic. Pastoris in Hultsjö adcuratissimo,

Patruis suis Optimis,

Studiorum has primitias qualescunque

animo grato piaque manu offert

PETRUS CAROLUS.

Comministern

Vid Hultsjö, Skepperstad och Hjertlanda,

Vålärevördige och Höglärde,

Herr Mag. JOHAN PONTÉN,

och Dess Fru,

CHRISTINA CATH. WETTERLING.

Eder, Hulde Föräldrar, tillhöra med helig rätt, Eder helgas med tacksamt hjerta dessa Blad. Emottagen dem - och tillika Eder äldste Sons första offentliga försäkran om evig tacksamhet, evig kärlek!

PETER CARL.

INSECTORUM HEMELYTRORUM

TRIA GENERA.

Mirifice et varie inſtructum invenitur corpus eorum Inſectorum, quae ſub illo militant Ordine, quem Linné Hemiptera adpellavit. Quid enim magis admirandum nobis obvenire poteſt, quam quidem completi inſecti *Pneumorae* corpus, totum inflatum, inane et quasi e vitro pellucido confectum? Capitis ſtructura in *Truxalide*, *Conocephalo*, *Mantispa* et *Mantide* quam eſt diverſa a Capite *Grylli* et *Locuſtae*? Thorax *Mantidis*, *Phasmae* et *Mantiſpae* tam disſimilis eſt thoraci ceterorum generum, ut nulla omnino ſit externa convenientia. Pedes in plurimis quidem ſaltatorii deprehenduntur; in aliis tardisſime progredientibus ſingularis ſunt ſtructurae, et raptorii adpellati fuerunt, in *Mantide* in primis et *Mantiſpa*. Et dum corpus in plerisque Hemipteris maxilloſis invenitur grosſum, crasſum et carnoſum, obſervatur in velocisſime feſtinanti et currente *Blatta* integrum corpus adeo tenue et depresſum, ut vel anguſtisſimam rimam penetrare valeat. Praetera alae inferiores in hisce, licet amplisſimae, adeo sunt plicatae, ut hemelytris ſuperioribus facile obtegi et occultari posſint; in *Phasmate* vero convolutæ ab hemelytris abbreviatis et brevisſimis infima tantum baſi teguntur.

A.

Haec differentia in variis corporis partibus adeo exſtans videtur non raro, ut dubitaremus, an ad unum eundemque ordinem releganda ſint genera tam disſimilia; ut omittantur monſtroſa fere genera, *Fulgora*, *Phyllophora*, *Copicerus*, *Centrotus*, *Membracis*, *Ranatra*, *Nepa*, *Gongylus*.

Dum Inſectorum hujus Ordinis antennas accuratiori ſubjicimus examini, facile invenimus, illas inter magnam ſeſe oſtendere differentiam. Aliae enim ſunt capitatae, aliae filiformes, aliae ſetaceae, nonnullae depreſſo - lineares et quaedam trigonae. Semper tamen omnes ſimplices articulis contiguis, conſimilibus.

In tribus hisce, quae curioſis Entomologis proponuntur generibus, PILIGERO, PENDULINO et COPIO, antennae adeo ſunt ſingulares, ut nubilbi ſimiles hucusque viſae fuerint. In PILIGERO a baſi ad dimidiam longitudinem filiformes ſunt, omnino ut in *Gryllis*; a medio ad apicem ſetam exſerunt tenuisſimam, longiorem, ſic ut hac ratione compoſitae totae ſint toto corpore longiores et porrectae. Corporis ſtructura cum *Gryllis* et Locuſtis convenit; hemelytra tamen apice oblique truncata et deflexa inveniuntur. Antennae huic generi characterem genericum praebent, et quidem optimum adeoque excellentem, ut cum nullo alio confundi umquam posſit. — Non niſi unica ſpecies hujus ſingularis generis huc usque innotuit, et haec e Braſilia miſſa fuit, Muſeum Celeb. Praeſidis nunc exornans. In PENDULINO non minus ſingularis ſtructurae obſervantur Antennae, quarum inferiores articuli ſunt filiformes, aeque ac ultimus, tertius vero ſeu penultimus compresſus et ſubrotundus. Plures ſpecies in Muſaeis hujus generis occurrunt, recentioribus temporibus detectae et ad *Cimices* relatae. COPIUM dudum a FABRICIO dictum fuit genus.

Ejusdem generis deinde Celeb. Praeſes invenit tres ſpecies, quas heic deſcriptas ſiſtere licet, ſcilicet *guttatum*, *cornutum* et *ſerratum;* maculati figuram dedit Stoll. Copium antennis ſuis proxime accedit ad Copicerum, cujus Prof. Swartz in Actis Holmienſibus dedit et figuram et deſcriptionem, 1802. pag. 177. Tab. VI. N:o 2.

PILIGER.

P. *grylloides.*

Habitat in Braſilia. Muſ. Thunb.

Corpus magnitudine *Grylli ſtriduli*, totum fuſcum, compresſum.

Caput obtuſculum et Thorax convexus.

Antennae nigrae, corpore longiores; inferne lineari-filiformes, compresſae, ſubſerratae articulis plurimis; a medio deinde ad apicem capillari-ſetaceae, tenuisſimae.

Abdomen fuſco-ſubviolaceum, glabrum.

Hemelytra deflexa, apice oblique truncata, forficata.

Femora poſtica baſi crasſiora, glabra, violacea.

PENDULINUS.

1 P. *ater:* corpore rufo; hemelytris, pedibus antennisque atris.

Habitat in Capite bonae ſpei, rarior.

Magnitudine Acanthiae lectulariæ, ſed anguſtior, et *Pendulino haſticorni* quadruplo minor.

Corpus totum capite, thorace, ſcutello, pectore abdomineque rufis; Antennae, margo thoracis poſticus, hemelytra pedesque atri.

Antennae corpore longiores.

2. P. *haſticornis:* ſupra teſtaceus, ſubtus ſanguineus, faſciis albis atrisque.

Cimex hasticornis. Thunb. Disſert. novae Spec. Inſector. P. 3 pag. 13, 14. fig. 64. cum deſcriptione. Alter ſexus ibi commemoratus, eſt *Pendulinus Ater*, qui ſine dubio diſtinctam ſpeciem conſtituere debet.

3. P. *bilineatus:* ruber venis albis; thorace lineis duabus rubris; abdomine rubro, nigro-maculato; femoribus poſticis incrasſatis, ſerratis.

Habitat in Surinamo.

Stoll Punaiſes fig. 20 B.

E majoribus in tota Cimicum familia.

Caput minimum, fuſco-rufum.

Antennarum articuli primus et ſecundus filiformes, apice latiores; tertius ovatus, compresſus; ultimus filiformi-ſetaceus.

Thorax quadrangularis, antice anguſtatus, fuſco-rufus, linea laterali utrinque ſaturate rufa.

Hemelytra fuſco-rufa venis albidis; membrana fuſca, unicolor.

Femora poſtica incrasſata ſerraturis quatuor vel quinque.

Tibiae elongatae, denticulis tribus armatae.

4. P. *quadrilineatus:* niger venis albis; thorace lineis quatuor rubris; femoribus poſticis incrasſatis.

Stoll Punaiſ. Tab. 10. fig. 67.

Habitat in Surinamo.

Inter majores numerari poteſt.

Caput minimum, fuſcum.

Antennarum articuli, primus et ſecundus, capillares, ſubclavati; tertius compresſus, ovatus; quartus filiformi-ſetaceus.

Thorax quadriangulatus, antice anguſtatus, fuſco-rufeſcens lineis quatuor laete rubris.

Scutellum fuſcum, margine rufum.

Hemelytra fufco-rufa venis albis; membrana rufo-fufca, unicolor.
Femora poftica incrasfata, tenuisfime ferrata.
Tibiae medio crasfiores, bafi rufo-fufci, apice albi.

5. P. *guttatus:* niger hemelytris teftaceo-ftriatis: macula alba.
Habitat in promontorio Africes bonae fpei. Muf. THUNB.
Magnitudine mediocri et ftatura *Lygaei*, lineari-oblongus, opacus, totus ater, unguicularis.
Thorax antice rotundatus, poftice dilatatus, pone medium fovea transverfa divifus.
Hemelytra bafi cinereo-ftriata membrana atra. Ante membranam in fingulo macula triangularis alba, et ante hanc fafcia atra communis. Margo juxta bafin fubtus albidus.
Pedes nigri, bafi nivei.

6. *P. maculatus:* hemelytris rufis: macula atra in bafi et ante crucem.
Habitat Caijennae. Muf. THUNB.
Duplo major *Cimice baccarum*, totus rufus, nigro-maculatus.
Antennarum articulus primus rufus, utraque extremitate ater; fecundus totus ater; tertius rotundatus, compresfus, ater petiolo albido.
Pectus rufum, macula atra.
Thorax planus, antice multo anguftior, rufus; margo anticus ater; intra margines laterales linea atra; poftice intra marginem macula atra e punctis duobus confluentibus.
Hemelytra rufa: macula magna atra in finguli bafi et ante crucem.
Abdomen rufum, ferie quadruplici punctorum nigrorum, fupra rufum, nigromaculatum.

Pedes rufi, inermes, geniculis nigris.

7. P. *ſtriatus:* hemelytris flavis, nigro-ſtrialis; thorace ſpinoſo, rufo; abdomine rufo, nigromaculato.

Stoll. Punaiſ. Tab. 26. fig. 184. ♂.

Habitat in India orientali.

Inter maximos certe eſt e familia Cimicum, totus corpore ovatus, rufus ſeu potius brunneus, abdomine maculis lateralibus et ſtriis nigris.

Thorax quadrangularis, lateribus in ſpinam dilatatus, antice anguſtior, marginibus anticis nigris. Scutellum rufeſcens.

Hemelytra flava venis longitudinalibus ſex nigris, intra apicem interruptis. Membrana fuſca, intra apicem tenuisſime nigro-ſtriata.

Alae fuſcae venis paucis pallidis.

Femora et tibiae lineares, vix dilatata.

8. P. *bipunctatus*: hemelytris fuſcis, pallido ſtriatis; thorace fuſco; abdomine rufo: margine punctisque duobus atris.

Stoll. Punaiſ. Tab. 26. fig. 182. ♀.

An femina prioris. vix.

Habitat in India orientali.

Magnitudine et facie quidem prioris; thoracis tamen anguli obtuſi; nec ſpinoſi dici posſunt.

Corpus ovatum.

Thorax omnino immaculatus.

Hemelytra fuſca venis paucis pallidis; membrana fuſca.

Alae pellucidae, fuſcae venis pallidis paucis.

9. P. *bidentatus:* hemelytris fuſcis, pallido ſubſtriatis; thorace triangulari, fuſco; femoribus poſticis incrasſatis, bidentatis.

Stoll. Punaiſ. Tab. 33. fig. 231.

Habitat in Surinamo.
Corpus magnum, oblongum, pollicare, totum brunneo-fuſcum.
Antennarum articulus penultimus ovatus, compresſus, albidus.
Thorax quadrangularis et ſcutellum brunnea, immaculata.
Hemelytra brunnea margine interno et lineis binis obſoletis pallidis. Membrana fuſca, nigro-ſtriata.
Femora poſtica incrasſata, verſus tibias dente duplici armata.
Tibiae lineares.

10. P. *gigas*: hemelytris fuſco-teſtaceis, apicibus ſtriatis, thorace immaculato.
Habitat in Braſilia.
Cimice baccarum quadruplo major, totus fuſco-teſtaceus ſive cinereus.
Antennae quadriarticulatae, nigrae, penultimo compresſo ovato, pedunculo albido.
Thorax planus, medio et antice ſulcatus, antice valde anguſtatus, immaculatus.
Hemelytra immaculata, apicibus concoloribus ſtriatis.
Abdomen utroque latere punctis nigris, parvis in ſingulo ſegmento maculatum.
Pedes inermes, aequales.

11. P. *grosſus*: ferrugineus, thoracis faſcia atra.
Habitat in Braſilia.
Magnitudine prioris, ſeu P. gigantis, totus ferrugineus ſeu teſtaceus faſcia thoracis intra marginem anticum atra.
Antennarum articulus primus et ſecundus nigri; tertius compresſus, niger pedunculo albo; quartus baſi albus, apice niger.

In Abdominis lateribus puncta parva, nigra, ſingulum in ſingulo ſegmento utrinque.

Pedes aequales, inermes.

12. P. *ſpinoſus:* brunneus thorace ſpinoſo; abdomine ſupra atro: faſciis duabus albis.

Habitat in Caijenna. Muſ. THUNB.

Caput cum roſtro brunneum.

Magnitudine Cimicis cinerei, ſed multo anguſtior.

Antennae quadriariculatae, nigræ: articulo penultimo compreſſo, rotundo.

Thorax immaculatus poſtice utroque angulo ſpinoſus.

Pectus et *abdomen* rufeſcentia: puncto nigro utrinque in ſingulo abdominis ſegmento.

Abdomen ſupra atrum cingulis duobus albis.

Hemelytra fuſco-brunnea, immaculata, membrana paulo obſcuriori.

Pedes æquales, inermes.

13 P. *armatus:* brunneus, thorace-ſpinoſo, abdomine ſupra rufo immaculato.

Habitat in Braſilia.

Magnitudine et ſumma ſimilitudine P. *ſpinoſi.*

Antennae, caput, thorax, pectus, pedes et hemelytra ut in P. ſpinoſo.

Abdomen ſupra rufum, immaculatum, ſubtus etiam impunctatum, unicolorum.

COPIUM.

1 C. *maculatum:* hemelytris rufis; thoracis linea punctisque ſex flavis.

STOLL Punaiſ. Tab. 22. fig. 152.

Habitat Surinami.

Corpus facie *Lygæi*, oblongum, pollicare.

Caput parvum oculis prominentibus; roſtri baſis ſupra albida.

Antennarum articulus antepenultimus niger, penultimus albus; uterque compresſus, oblongus; reliqui filiformes, longitudine corporis.

Thorax quadratus, planus, antice anguſtior, niger; linea media alba et guttis utrinque marginalibus albis.

Scutellum triangulare, album, breve.

Hemelytra fuſco-rufeſcentia: membrana alba, pellucida, nigro venoſa.

Pedes quatuor anteriores capillares; poſtici elongati: tibiis paulo crasſioribus.

2. C. *cornutum*: brunneum abdomine ovato, integro.

Habitat in Capite bonae ſpei. Muſ. Thunb.

Copio ſerrato ſexies minor, totum brunneum, obſcurum.

Antennae corpore duplo breviores.

Hemelytra ſubpellucida, tenuisſime et obſolete maculata.

Abdomen ovatum, integerrimum.

Pedes æquales, inermes.

3. C. *ſerratum*: brunneum abdomine poſtice ſerrato.

Detexit olim Admodum reverendus Com. Mag:r Joh: Pontén, carisſimus meus Pater, in Sudermannia Sveciae, inſectum hoc rarisſimum, jam in Muſeo Thunbergiano adſervatum.

Acanthia lectularia quadruplo minus, obſcurum, totum fuſco-brunneum.

Antennae quadriarticulatae, compresſae, articulis duobus intermediis paulo latioribus, longitudine corporis.

Roſtrum inflexum, longitudine fere corporis.

Thorax quadratus, concavus.

Abdomen concavum, poſtice latius, margine ſubſerratum.

Pedes æquales, inermes.

4. C. *guttatum:* capite thoraceque nigris; flavo-maculatis; abdomine rufo; hemelytris diaphanis, nervosis.

Habitat in Brasilia. Mus. THUNB.

Lygæo Koenigii paulo major, oblongus, glaber.

Caput nigrum linea, puncto oculisque flavis.

Antennae longitudine corporis, nigræ ultimo articulo albo. Articuli duo intermedii lineari-oblongi, latiores, compressi.

Rostrum inflexum, flavum, longitudine pectoris.

Thorax convexus, quadratus, antice angustior, ater; antice juxta marginem puncta duo, parva, ante medium tria, transversa, pone hæc unicum, majus, omnia flava.

Pectus nigrum maculis lateralibus flavis.

Abdomen totum glabrum, pedesque æquales, inermes, rufi.

Hemelytra diaphana venis atris et puncto baseos minimo flavo.

Alæ hemelytris similes, breviores.